

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ,
МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Харків. Вид. ХНЕУ, 2012

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу.
Протокол № 1 від 25.08.2011 р.

Укладачі: Отенко І. П.
Москаленко Н. О.

P58 Робоча програма навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит" денної форми навчання / укл. І. П. Отенко, Н. О. Москаленко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 36 с. (Укр. мов.)

Визначено обсяги знань, які повинен опанувати студент відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики майбутнього фахівця. Відображено конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного та підсумкового контролю знань студентів.

Рекомендовано для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит".

Вступ

Актуальність дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" обумовлена потребами застосування нових теоретичних та методичних підходів, формування й використання передового економічного інструментарію в діяльності підприємств. Фінансово-економічний стан українських промислових підприємств вказує, що більшість їх керівників та фахівців слабо володіють арсеналом сучасних економічних засобів та методів, погано розуміють безліч можливостей їх діяльності. У зв'язку із цим зросло значення аналізу та оцінки наявних у підприємства можливостей і пошуку нових при управлінні процесами функціонування й розвитку. Новий підхід до визначення стратегічного потенціалу як ключового фактору та джерела формування й збереження конкурентних переваг підприємства обумовлює інтерес до питань розробки технології дослідження та використання аналітичного інструментарію стратегічного управління й оцінці потенціалу підприємства і його складових.

Включення дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства" в навчальний план підготовки магістрів за спеціальністю "Облік і аудит" обумовлено значимістю підготовки економістів-аналітиків нового покоління, здатних використовувати теоретичну спадщину аналітичного супроводження процесів стратегічного управління для досягнення цілей ефективного функціонування й розвитку підприємства.

Навчальна дисципліна логічно розподілена на дві частини (модуля). У першому модулі "Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства" увага приділена визначенню стратегічного потенціалу підприємства, його структурі та характеристикам, системі управління потенціалом підприємства теоретичним підходам до формування аналітичного інструментарію дослідження стратегічного потенціалу. Теми другого модуля "Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємств" розкривають методичне забезпечення та інструментарій аналізу стратегічного потенціалу підприємства та його складових. Практичні заняття націлені на вирішення практичних завдань, аналіз ділових ситуацій за даними діяльності машинобудівних підприємств Харківського регіону. Семінарські заняття охоплюють широке коло питань, орієнтованих на поглиблене вивчення сутності потенціалу підприємства, методів та засобів стратегічного управління ним.

Мета викладення навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів теоретичних знань та практичних навичок у сфері аналізу та оцінки стратегічного потенціалу підприємства і його складових.

Предметом навчальної дисципліни виступають теоретичні засади та методичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу підприємства.

Структура програми навчальної дисципліни представлена в табл. 1.

Таблиця 1

Структура програми навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"

Навчальна дисципліна	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів відповідно до ECTS: 5 кредитів. Модулів – 2. Самостійна робота	Шифр та назва галузі знань: 0305 "Економіка та підприємництво"	Вибіркова. Рік підготовки: 5. Семестр: 1
Кількість годин – 180. 1 модуль – 86 годин; 2 модуль – 94 години	Шифр та назва спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"	Лекції (теоретична підготовка): 30 годин Семінарські та практичні заняття: 15 годин Самостійна робота: 121 годин Поточні консультації: 10 годин Іспит: 4 години
Кількість тижнів викладання дисципліни – 15. Кількість годин на тиждень – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Вид контролю: іспит

Завдання навчальної дисципліни полягають у вивченні й опануванні студентами теоретико-методичних засад дослідження стратегічного потенціалу підприємства, а саме:

сутності стратегічного потенціалу підприємства;

характеристик та структури стратегічного потенціалу;

структури та функцій стратегічного управління потенціалом підприємства;

аналітичного інструментарію дослідження стратегічного потенціалу; технології дослідження стратегічного потенціалу підприємства (сукупність методів, визначена послідовність, аналітичний інструментарій); формуванні у студентів практичних навичок і вмінь щодо аналізу й оцінки стратегічного потенціалу підприємства та його складових.

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних, практичних (семінарських). Найбільш складні питання винесено на розгляд і обговорення під час семінарських занять. Також велике значення у процесі вивчення та закріплення знань має самостійна робота студентів.

Робочу програму розроблено з урахуванням вимог щодо складання робочої програми навчальної дисципліни та методичними рекомендаціями до її розробки [10].

1. Кваліфікаційні вимоги до студентів

Навчальна дисципліна є вибірковою для підготовки магістрів за спеціальністю "Облік і аудит", має змістовні й методичні взаємозв'язки з такими дисциплінами, забезпечуючи поглиблення й спеціалізацію теоретичних знань студентів, і розвиток їхніх вмінь і навичок:

1) циклу гуманітарної, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки – "Математика для економістів", "Економіко-математичне моделювання", "Статистика", "Менеджмент", "Маркетинг", "Економіка підприємства", "Основи наукових досліджень" та інші;

2) циклу професійної підготовки – "Управлінський аналіз", "Організація і методика економічного аналізу", "Аналіз у галузях народного господарства".

Зміст результатів опанування навчальної дисципліни демонструють знання, вміння та компетенції, які повинні опанувати студенти.

Перелік знань, якими повинен володіти студент, вивчивши дану дисципліну включає:

- сутність стратегічного потенціалу підприємства та управління ним;
- структура стратегічного потенціалу підприємства;
- функції управління потенціалом підприємства;
- технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства;
- методи аналізу стратегічного потенціалу підприємства;
- оціночно-аналітичний інструментарій управління потенціалом;

аналіз стану економічного потенціалу;
 аналіз організаційного потенціалу;
 аналіз потенціалу розвитку підприємства;
 оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства.

Перелік вмінь і навичок, які повинні бути сформовані у студентів в процесі вивчення дисципліни (табл. 2) розширюють аналітичну складову компетенцій магістра за спеціальністю "Облік і аудит".

Таблиця 2

Професійні компетенції та відповідні їм уміння, якими повинні оволодіти магістри в процесі вивчення дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"

Компетенція фахівця	Вміння
1	2
1. Проектувальні професійні завдання	
1.1. Формуванні основної ідеї дослідження стратегічного потенціалу підприємства	1.1.1. Формування концепції дослідження стратегічного потенціалу підприємства
1.2. Здатність до обґрунтування рішень щодо необхідності створення управління стратегічним потенціалом підприємства	1.2.1. Розробка основних положень управління стратегічним потенціалом підприємства
	1.2.2. Обґрунтування рішень щодо принципу та дії системи стратегічного управління потенціалом в діяльності підприємства
2. Організаційні професійні завдання	
2.1. Здатність до організації дослідження стратегічного потенціалу підприємства	2.1.1. Формування організаційного забезпечення дослідження стратегічного потенціалу підприємства
	2.1.2. Оформлення документів щодо плану дослідження стратегічного потенціалу підприємства
	2.1.3. Формування робочої групи дослідження стратегічного потенціалу підприємства
	2.1.4. Розподіл функцій щодо дослідження стратегічного потенціалу підприємства та відповідальності в процесі прийняття рішень та їх реалізації

1	2
	<p>2.1.5. Формування та розроблення методичного забезпечення для: ідентифікація та пошук стратегічних можливостей, управління (аналіз та оцінка використання, формування та розвитку стратегічних можливостей, контролю та моніторингу стратегічних заходів)</p> <p>2.1.6. Формування аналітичної системи для організації процесу вибору та ухвалення рішень з управління потенціалом підприємства</p>
3. Управлінські професійні завдання	
3.1. Здатність до обґрунтування стратегії розвитку підприємства	<p>3.1.1. Вибір напрямку та розробка стратегій розвитку підприємства</p> <p>3.1.2. Формування цілей ефективного функціонування та розвитку підприємства</p> <p>3.1.3. Обґрунтування функцій поточного та стратегічного управління потенціалом підприємства</p> <p>3.1.4. Визначення відповідної цілям структури стратегічного потенціалу підприємства</p> <p>3.1.5. Узгодження функціональних планів з стратегією розвитку підприємства</p>
3.2. Здатність до моніторингу стратегічного потенціалу підприємства	<p>3.2.1. Розробка принципів моніторингу стратегічного потенціалу підприємства</p> <p>3.2.2. Визначення форм контролю за реалізацією заходів щодо формування, використання та розвитку стратегічного потенціалу підприємства</p>
3.3. Здатність до формування мотиваційного механізму управління потенціалом підприємства	<p>3.3.1. Вибір та обґрунтування засобів активізації творчого потенціалу персоналу управління підприємством</p> <p>3.3.2. Встановлення критеріїв оцінки результатів діяльності персоналу управління</p> <p>3.3.3. Визначення культурних особливостей внутрішньої середовища підприємства</p> <p>3.3.4. Вибір мотиваційного механізму персоналу підприємства для досягнення цілей</p> <p>3.3.5. Формування системи навчання персоналу</p>

1	2
4. Виконавські професійні завдання	
4.1. Здатність до реалізації управлінських заходів	4.1.1. Реалізація методів щодо оптимізації та економії виробничих ресурсів підприємства
	4.1.2. Ефективне використання управлінських технологій
	4.1.3. Розробка заходів щодо інформатизації персоналу підприємства
	4.1.4. Визначення джерел та порядку збору інформації для проведення досліджень, моніторингу, контролю
4.2. Здатність до проведення аналізу та оцінки стратегічного потенціалу підприємства	4.2.1. Формування системи показників та критеріїв
	4.2.2. Вибір та формування методів аналізу та оцінки
	4.2.3. Розробка та побудова економетричних моделей аналізу та оцінки
	4.2.4. Інтерпретація результатів та розробка заходів, пропозицій щодо управління потенціалом підприємства
5. Технічні професійні завдання	
5.1. Здатність до упорядкування необхідної інформації	5.1.1. Володіння прийомами збору та обробки інформації
	5.1.2. Спостереження та реєстрація даних, проведення відповідних підрахунків
	5.1.3. Аналіз, узагальнення та систематизація інформації
	5.1.4. Оцінювання корисності, придатності та достовірності інформації
	5.1.5. Усування надмірності інформації

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тематичний план навчальної дисципліни складається з двох модулів, кожний з яких є відносно окремим самостійним блоком дисципліни і логічно пов'язує кілька близьких за напрямом тем. Структура залікового кредиту навчальної дисципліни представлена в табл. 3.

Таблиця 3

Структура залікового кредиту навчальної дисципліни "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"

Модулі та теми навчальної дисципліни	Кількість годин, відведених на			
	лекції	семінарські та практичні заняття	самостійну роботу	поточні консультації, іспит
Модуль I. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства				
Тема 1. Стратегічний потенціал підприємства як об'єкт дослідження	3	2	12	1
Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу	3	1	12	1
Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства	4	2	12	1
Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства	2	1	12	1
Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу	2	1	12	1
Всього за модулем I	14	7	60	5
Модуль II. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства				
Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства	4	2	13	1
Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства	4	2	12	1
Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства	2	2	12	1
Тема 9. Оцінка потенціалу розвитку підприємства	4	1	12	1
Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства	2	1	12	5
Всього за модулем II	16	8	61	9
Разом	30	15	121	14

3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль I. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження

Визначається зміст, мета, предмет та завдання навчальної дисципліни, актуальність проблеми та значущість стратегічного потенціалу для сучасних підприємств.

Еволюція поглядів, визначення "потенціалу підприємства". Пізнання "потенціалу" через "дійсне" та "можливе". Поняття "стратегічного потенціалу підприємства".

Основні характеристики стратегічних ресурсів підприємства. Поняття "конкурентних переваг", "динамічних здібностей", "ключових компетенцій" підприємства. Концепції динамічних здібностей. Складові компетенції як стратегічного ресурсу підприємства: знання, ноу-хау, відношення. Теорія створення організаційного знання.

Типологія понять стратегічного потенціалу підприємства: ефективність використання ресурсів підприємства для виробництва товарів та послуг, динамічні здібності, організаційні здібності, здібності формувати унікальні комбінації ресурсів і компетенцій, ключові компетенції, метаздібності підприємства, пізнавальні індивідуальні та колективні можливості, інтеграція здібностей.

Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу

Сутність системного підходу до визначення потенціалу підприємства: об'єктна та суб'єктна складові потенціалу, властивості потенціалу як системного об'єкту.

Динамічний підхід до вивчення потенціалу підприємства: сутність понять "розвиток" та "функціонування", життєвий цикл підприємства.

Зміст функціонального підходу до управління потенціалом через функції поточного та стратегічного управління, управлінські функції.

Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства

Елементи ресурсного потенціалу та його характеристики. Поняття ресурсного та економічного потенціалу. Характеристика видів ресурсного

потенціалу: технічний, технологічний, фінансовий, трудовий, інформаційний. Параметри оцінки видів економічного потенціалу підприємства.

Особливості організаційного потенціалу та його складові. Функціональний зріз підприємства: опис основних функцій підприємства. Опис основних функціональних сфер діяльності підприємства: виробничої, фінансово-інвестиційної, маркетингової, науково-дослідної, інноваційної. Організаційна структура підприємства як складова організаційного потенціалу, визначення потенціалу організаційної структури підприємства. Корпоративна культура – складова організаційного потенціалу підприємства, модель вибору змінних для дослідження впливу культури на організацію.

Потенціал управління підприємства, його властивості. Когнітивні механізми та механізми самоорганізації підприємства. Принципи управління, методи управління, характеристика стратегічних, тактичних та оперативних управлінських рішень.

Характеристики зовнішньої середовища підприємства. Класифікація факторів впливу зовнішньої середовища на потенціал підприємства. Характеристики потенціалу ринку.

Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства

Принципи управління підприємством. Інтегрована система управління потенціалом підприємства: характеристики процесу інтеграції, місце функції аналізу та оцінки.

Види управління потенціалом підприємства. Мета та основні функції поточного управління потенціалом підприємства. Мета та основні функції стратегічного управління потенціалом підприємства.

Аналіз та оцінка потенціалу підприємства та зовнішньої середовища в циклі функцій управління підприємством: планування, прогнозування, моніторингу, організації, регулювання, координації, мотивації, обліку та контролю. Основні функції інтегрованої системи управління потенціалом підприємства.

Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу

Місце аналізу в управлінні потенціалом підприємства. Сутність статичного та динамічного підходів до аналізу та оцінки потенціалу підприємства. Системні задачі аналізу потенціалу підприємства.

Система показників та критеріїв дослідження потенціалу підприємства. Формування оціночно-аналітичної системи для аналізу потенціалу підприємства. Проблеми виміру потенціалу: теоретичні та практичні питання. Теоретичні підходи до аналізу потенціалу підприємства та окремих його складових: ресурсний, витратний, динамічний. Аналіз та оцінка потенціалу економічної системи мікро-, мезо- та макрорівня: поняття "енергії утримання", "енергії ліквідації", "рівня самозбереження".

Етапи розробки оціночно-аналітичної системи дослідження стратегічного потенціалу. Організація розробки оціночно-аналітичної системи потенціалу підприємства: створення аналітичної групи, основні її функції, підпорядкованість, контроль результатів.

Модуль 2. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства

Задачі та структура аналізу стану економічного потенціалу підприємства. Умови зростання економічного потенціалу підприємства.

Підходи до аналізу виробничого потенціалу підприємства: вимір абсолютного та відносного виробничого потенціалу, оперативний аналіз виробничого потенціалу, кількісний вимір виробничого потенціалу. Оцінка стану виробничого потенціалу за його складовими. Система кількісних та якісних показників для аналізу стану техніко-технологічного, матеріального та трудового потенціалів. Методи аналізу та оцінки складових виробничого потенціалу.

Оцінка фінансового потенціалу підприємства: оцінка рівня фінансового потенціалу за фінансовими показниками, оцінка інвестиційної привабливості підприємства, оцінка системи управління фінансами підприємства.

Завдання та структура комплексного аналізу потенціалу підприємства: види аналізу, об'єкти та зміст аналізу. Комплексний аналіз стану економічного потенціалу підприємства на основі експрес-аналізу, графо-аналітичної моделі діагностики потенціалу.

Аналіз ефективності використання економічного потенціалу підприємства. Оцінка ефективності взаємодії потенціалу підприємства і потенціалу ринку: визначення й характеристика зон господарювання підприємства на ринку (ідеальна, допустима, критична, кризова).

Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства

Технологія аналізу та оцінки організаційного потенціалу підприємства: послідовність етапів, збору, обробки та упорядкування даних та представлення результатів. Вибір параметричного аналізу для оцінки організаційного потенціалу підприємства.

Характеристика етапів аналізу та оцінки організаційного потенціалу. Система показників та параметрів пофункціональної оцінки організаційного потенціалу: рівні та структура. Вибір показників для аналізу по функціональним сферам діяльності підприємства.

Методи побудови узагальнюючого (синтетичного, інтегрального) показника. Сутність методу таксономічного показника, переваги його застосування для аналізу та оцінки організаційного потенціалу.

Методи формування еталона організаційного потенціалу. Формування еталонної системи показників на основі критерію min-max за функціональними сферами діяльності підприємства: виробничої, фінансово-інвестиційної, маркетингової та сервісної, науково-дослідної сфер діяльності.

Результати оцінки організаційного потенціалу: показники рівня організаційного потенціалу по функціональним сферам діяльності та узагальнюючий показник організаційного потенціалу підприємства, графічне представлення результатів, інтерпретація. Визначення рівня організаційного потенціалу: низький, достатній, високий. Оцінка впливу організаційного потенціалу на формування потенціалу прибутку:

Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства

Сутність аналізу та параметри аналізу та оцінки потенціалу управлінського персоналу підприємства. Система факторів оцінки потенціалу управлінського персоналу підприємства.

Методи аналізу та оцінки управлінського персоналу: анкетування, бальної оцінки, ділові ігри, контрольні запитання, експертні методи, ранжування та інші. Підходи до оцінки управлінського персоналу.

Діагностика стратегічної активності керівництва підприємства на основі анкетування: мета оцінки, вибір респондентів, розробка анкети, збір даних, обробка даних, представлення та інтерпретація результатів.

Тема 9. Аналіз потенціалу розвитку підприємства

Поняття "економічного зростання" та "економічного розвитку". Об'єктивні критерії економічного зростання та розвитку підприємства.

Огляд концепцій оцінки економічного зростання та розвитку підприємства: концепція оцінки конкурентних переваг, що формуються, модель стратегічних карт, модель оцінки ефективності діяльності та зростання EP^2M , призма ефективності.

Методика оцінки та аналізу потенціалу розвитку підприємства: моделі і методи оптимізації структури потенціалу, методи аналізу поточного стану фінансово-економічного потенціалу та інноваційної активності підприємства, моделі оцінки збалансованості та пропорційності зростання складових економічного потенціалу, технологія по функціональній оцінці організаційного потенціалу.

Оцінка інноваційної активності та передумов розвитку підприємства як передумова вибору стратегії розвитку. Послідовність аналізу. система показників для рейтингової оцінки інноваційної активності та передумов розвитку підприємств. Процедури рейтингової оцінки. Представлення та інтерпретація результатів оцінки. Елементи та характеристики інноваційного потенціалу підприємства. Показники для аналізу інноваційного потенціалу підприємства.

Оцінка росту економічного потенціалу підприємства. Показники, що характеризують економічне зростання підприємства – темпи зростання економічного потенціалу та результатів його використання. Оптимальне співвідношення показників. Структура темпів зростання показників розвитку підприємства. Етапи оцінки збалансованості та пропорційності потенціалу розвитку підприємства.

Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства

Формування системи параметрів управління потенціалом підприємства відповідно до структури потенціалу, рівнів його формування та розвитку. Визначення критерії оцінки достатності відповідно до цілей підприємства.

Аналітичні моделі вибору стратегічних альтернатив: модель "внесок-віддача", ресурсно-орієнтована модель. Напрями ситуаційного аналізу при виборі стратегії підприємства: модель Портера, модель Ансоффа.

Поняття "еквіфінальності", "функціональної конфліктності" та "структурної гнучкості". Опис типових ситуацій еквіфінальності. Урахування форми еквіфінальності при формуванні стратегії розвитку.

4. Плани лекцій

Модуль I. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження

1.1. Актуальність навчальної дисципліни.

1.2. Визначення та відмінності понять "потенціал" та "стратегічний потенціал" підприємства.

1.3. Основні характеристики стратегічних ресурсів підприємства.

1.4. Типологія понять стратегічного потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [5; 11; 15].

Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу

2.1. Положення системного підходу до дослідження стратегічного потенціалу.

2.2. Характеристики динамічного підходу до дослідження стратегічного потенціалу.

2.3. Функціональний підхід до дослідження стратегічного потенціалу.

Література: основна [1 – 3].

Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства

3.1. Структура та види стратегічного потенціалу підприємства.

3.2. Ресурсний потенціал підприємства та його складові.

3.3. Організаційний потенціал підприємства та його складові.

3.4. Потенціал управління підприємства, його характеристики.

3.5. Потенціал зовнішньої середовища, його характеристики.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [14].

Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства

4.1. Інтегрована система управління потенціалом підприємства.

4.2. Види управління потенціалом підприємства.

4.3. Аналіз та оцінка потенціалу підприємства та зовнішньої середовища в циклі функцій управління підприємством.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [11; 17].

Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу

5.1. Теоретичні принципи аналітичного забезпечення дослідження стратегічного потенціалу.

5.2. Комплекс показників та методів аналізу стратегічного потенціалу підприємства.

5.3. Етапи розробки оціночно-аналітичної системи стратегічного потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 6; 9; 12; 16; 18].

Модуль 2. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства

6.1. Підходи до аналізу ресурсного потенціалу підприємства.

6.2. Аналіз складових виробничого потенціалу.

6.4. Оцінка фінансового потенціалу підприємства.

6.5. Комплексний аналіз стану економічного потенціалу.

6.6. Аналіз ефективності використання економічного потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства

7.1. Технологія аналізу та оцінки організаційного потенціалу підприємства.

7.2. Метод таксономічного показника аналізу організаційного потенціалу.

7.3. Формування еталона організаційного потенціалу.

7.4. Інтерпретація результатів оцінки організаційного потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 18].

Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства

8.1. Сутність та параметри аналізу та оцінки потенціалу управлінського персоналу підприємства.

8.2. Методи та підходи до оцінки управлінського персоналу.

8.3. Діагностика стратегічної активності керівництва підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 14].

Тема 9. Аналіз потенціалу розвитку підприємства

9.1. Поняття та критерії економічного зростання та економічного розвитку.

9.2. Методика оцінки та аналізу потенціалу розвитку підприємства

9.3. Оцінка інноваційної активності та передумов розвитку підприємства.

9.4. Оцінка зростання економічного потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства

10.1. Формування системи параметрів управління потенціалом підприємства.

10.2. Опис типових ситуацій еквіфінальності.

Література: основна [1 – 3].

5. Плани семінарських та практичних занять

Орієнтовний перелік питань до семінарських занять та орієнтовний зміст практичних занять подано в табл. 4.

Семінарське заняття – це організаційна форма закріплення студентом теоретичних знань, отриманих як на лекційних заняттях, так і в процесі самостійного вивчення матеріалу, а також під час виконання індивідуальної науково-дослідної роботи. У процесі проведення семінарського заняття проводяться бесіди, обговорення доповідей, дискусії за визначеними темами та проблемними питаннями. Студент повинен підготувати доповідь або реферат та приймати активну участь в обговоренні питань. Наприкінці заняття викладачем оцінюється як знання студентом матеріалу, так й його участь в обговоренні проблемних питань.

Таблиця 4

План проведення семінарських та практичних занять

Назва теми	Перелік семінарських питань (практичних завдань)	Кільк. год.	Літ-ра
1	2	3	4
Модуль I. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства			
Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження	Практичне заняття: побудова структурної моделі потенціалу гіпотетичного підприємства	2	Основна [1 – 3]
Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу	Семінарське заняття: Поняття та характеристики стратегічного потенціалу	1	Основна [1 – 3]; додаткова [14]
Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства	Семінарське заняття: Моделі стратегічного потенціалу підприємства на прикладі провідних компаній	2	Основна [1 – 3]; додаткова [11; 17]
Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства	Семінарське заняття: Організаційне забезпечення управління потенціалом підприємства	1	Основна [1 – 3]; додаткова [5; 11; 15]
Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу	Практичне заняття: формування аналітичного інструментарію дослідження стратегічного потенціалу	1	Основна [1 – 3]; додаткова [5; 11; 15]

1	2	3	4
Модуль II. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства			
Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства	Практичне заняття: Аналіз виробничого, фінансового потенціалу підприємства	2	Основна [1 – 3]; додаткова [4; 6; 12; 14; 18]
Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства	Практичне заняття: Аналіз та оцінка організаційного потенціалу підприємства	2	Основна [1 – 3]; додаткова [4; 6; 9; 12; 16; 18]
Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства	Практичне заняття: Оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства	2	Основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18]
Тема 9. Оцінка потенціалу розвитку підприємства	Практичне заняття: Оцінка збалансованості та пропорційності потенціалу розвитку підприємства; аналіз ринкового потенціалу	1	Основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18]
Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства	Практичне заняття: Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства	1	Основна [1 – 3]

Практичне заняття – це організаційна форма навчального заняття, спрямована на формування вмінь та навичок виконання певних видів економічної роботи, а саме розрахунків показників, вибір методів, розробка моделей, обґрунтування висновків щодо стану та характеру процесів організаційних змін підприємства.

Основна мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація теоретичних знань, отриманих студентами на лекціях та в процесі самостійної роботи, і спрямування їх на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, прищеплення вмінь і навичок (компетенцій), розвиток наукового мислення та усного мовлення студентів.

У процесі проведення практичного заняття студенти самостійно або у малих групах (при попередньому поясненні викладача) вирішують запропоновані завдання різного рівня складності (стереотипні, діагностичні та евристичні). Наприкінці заняття викладачем проводиться перевірка роботи, яку виконували студенти, та підведення підсумків з виставленням відповідних оцінок.

6. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу навчальної дисципліни окрім аудиторної роботи, значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Самостійна робота студента є основною формою оволодіння навчальним матеріалом у вільний від обов'язкових навчальних занять час за розкладом і включає: опрацювання теоретичних основ, прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; підготовку до виступу на семінарському занятті; підготовку до практичних (лабораторних) занять; вирішення і письмове оформлення задач, схем, діаграм, інших робіт графічного характеру; підготовку конспектів навчальних чи наукових текстів; систематизацію вивченого матеріалу навчальної дисципліни перед контрольною роботою; виконання курсового проекту та індивідуальних завдань тощо.

6.1. Питання для самостійного опрацювання

Модуль 1. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження

1.1. Теоретичні підходи до визначення термінів "потенціал" та "стратегічний потенціал".

1.2. Склад компетенцій як стратегічного ресурсу підприємства.

1.3. Характеристики стратегічного бачення та стратегічної гнучкості як складових стратегічного потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [5; 11; 15].

Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу

2.1. Теоретичні підходи до аналітичних досліджень стратегічного потенціалу.

2.2. Властивості потенціалу як системного об'єкта.

2.3. Ознаки та критерії процесів функціонування та розвитку підприємства.

2.4. Зміни стану потенціалу в циклі розвитку підприємства.

Література: основна [1 – 3].

Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства

2.1. Теоретичні моделі потенціалу підприємства.

2.2. Параметри оцінки складових економічного потенціалу підприємства (техніко-технологічного, фінансового, інформаційного, трудового).

2.3. Функціонально-структурні характеристики потенціалу підприємства.

2.4. Параметри потенціалу зовнішньої середовища (ринкового).

Література: основна [1 – 3]; додаткова [14].

Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства

4.1. Визначення "стратегії підприємства" та стратегічного управління.

4.2. Особливості оперативного і стратегічного управління потенціалом підприємства.

4.3. Моделі організаційної ефективності підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [11; 17].

Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу

5.1. Методичні підходи до аналізу потенціалу підприємства.

5.2. Система показників, параметрів індикаторів та критеріїв для аналізу стратегічного потенціалу підприємства.

5.3. Статичний та динамічний підходи до дослідження потенціалу підприємства.

5.4. Використання методів економіко-математичного моделювання в дослідженні потенціалу.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 6; 12; 14; 18].

Модуль 2. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства

Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства

6.1. Аналіз техніко-технологічного потенціалу підприємства.

6.2. Аналіз інформаційного потенціалу підприємства.

6.3. Аналіз трудового потенціалу підприємства.

6.4. Аналіз фінансового потенціалу підприємства.

6.5. Комплексні методи аналізу потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства

7.1. Методичні підходи до оцінки організаційного потенціалу підприємства.

7.2. Методи побудови узагальнюючого показника.

7.3. Методи формування підприємства-еталону.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 18].

Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства

8.1. Параметри оцінки потенціалу управлінського персоналу підприємства.

8.2. Методики оцінки управлінського персоналу.

8.3. Мотиваційний механізм управлінського персоналу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [6; 8; 14].

Тема 9. Аналіз потенціалу розвитку підприємства

9.1. Ознаки розвитку підприємства.

9.2. Методичні підходи до дослідження розвитку підприємства.

9.3. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства.

Література: основна [1 – 3]; додаткова [4; 7 – 9; 12; 14; 16; 18].

Тема 10. Оцінка достатності стратегічного потенціалу підприємства

10.1. Система аналізу та оцінки достатності стратегічного потенціалу.

10.2. Заходи для досягнення цілей розвитку підприємства.

10.3. Аналіз та контроль досягнення цілей підприємства.

Література: основна [1 – 3].

У рамках вивчення навчальної дисципліни передбачається виконання курсового проекту. Курсовий проект виконується на основі даних про діяльність одного з промислових підприємств. На вибір студента пропонується тематика курсового проекту: дослідження виробничого потенціалу підприємства; дослідження фінансового потенціалу підприємства; дослідження трудового потенціалу підприємства; дослідження організаційно-управлінського потенціалу підприємства; дослідження маркетингового потенціалу підприємства.

У рамках вивчення навчальної дисципліни передбачається за бажанням студента виконання індивідуального завдання у формі написання доповіді або есе, підготовки наукової статті, власних досліджень до конференцій тощо. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

6.2. Орієнтовна тематика доповідей, есе, наукових статей та науково-дослідних робіт

1. Використання термінів "потенціал" та "стратегічний потенціал" в економічних дослідженнях.

2. Еволюція теоретичних поглядів на підприємство та його потенціал.

3. Семантичний аналіз стратегічного потенціалу підприємства.

4. Теоретичний аналіз моделей стратегічного потенціалу підприємства.
5. Концепція "динамічних здібностей": передумови виникнення, основні положення та визначення.
6. Використання системного підходу в дослідженні потенціалу підприємства.
7. Використання теорії життєвого циклу підприємства для дослідження потенціалу підприємства.
8. Проблеми аналізу та оцінки стратегічного потенціалу підприємства.
9. Морфологічний аналіз економічного потенціалу підприємства.
10. Методичне забезпечення аналізу ресурсного потенціалу підприємства.
11. Методичне забезпечення аналізу організаційно-управлінського потенціалу підприємства.
12. Методичне забезпечення діагностики стратегічних можливостей підприємства.
13. Організаційний механізм управління потенціалом підприємства.
14. Моделі стратегічного управління потенціалом підприємства.
15. Аналітичне супроводження оцінки зростання потенціалу підприємства.
16. Аналітичний інструментарій супроводження процесів управління потенціалом підприємства.
17. Розробка оціночно-аналітичної системи дослідження стратегічного потенціалу підприємства.
18. Аналіз зовнішніх та внутрішніх факторів формування стратегічного потенціалу підприємства.
19. Тенденції змін в структурі потенціалу промислових підприємств Харківського регіону.
20. Проблеми формування та перспективи розвитку потенціалу промислових підприємств України.

7. Контрольні питання для самодіагностики

1. Зміст, мета, предмет та завдання навчальної дисципліни.
2. Поняття "потенціал підприємства", "дійсне" та "можливе".
3. Теоретичні підходи до управління потенціалом.
4. Системний підхід до визначення потенціалу підприємства.
5. Види потенціалу підприємства.
6. Характеристика видів ресурсного потенціалу.
7. Ресурсний підхід до визначення потенціалу підприємства.
8. Властивості ресурсного потенціалу підприємства.

9. Особливості організаційного потенціалу та його складові.
10. Функціональний зріз підприємства.
11. Організаційна структура підприємства як складова організаційного потенціалу.
12. Культурні особливості потенціалу підприємства.
13. Потенціал управління підприємства, його властивості.
14. Класифікація факторів впливу зовнішньої середовища на підприємство.
15. Принципи управління підприємством.
16. Види управління потенціалом підприємства.
17. Аналіз та оцінка потенціалу підприємства в циклі функцій управління підприємством.
18. Поняття "стратегічного управління" та "стратегічного потенціалу підприємства"
19. Сучасна парадигма стратегічного управління підприємством.
20. Основні характеристики стратегічних ресурсів підприємства.
21. Компоненти стратегічного потенціалу підприємства.
22. Сутність статичного та динамічного підходів до аналізу та оцінки потенціалу підприємства.
23. Особливості системного дослідження потенціалу підприємства.
24. Розрахункові методи для дослідження стратегічного потенціалу підприємства.
25. Евристичні методи для дослідження стратегічного потенціалу підприємства.
26. Банк методів економіко-математичного моделювання для системного дослідження потенціалу підприємства.
27. Теоретичні принципи аналітичного забезпечення стратегічного управління потенціалу підприємства.
28. Система показників та критеріїв стратегічного управління потенціалом підприємств.
29. Теоретичні підходи до аналізу потенціалу підприємства та окремих його складових.
30. Оціночно-аналітична система стратегічного потенціалу підприємства.
31. Етапи розробки оціночно-аналітичної системи стратегічного потенціалу.
32. Організація розробки оціночно-аналітичної системи потенціалу підприємства.
33. Завдання та структура аналізу стану економічного потенціалу підприємства.

34. Підходи до аналізу виробничого потенціалу підприємства. Параметри оцінки виробничого потенціалу підприємства.
35. Аналіз техніко-технологічного потенціалу підприємства.
36. Аналіз трудового потенціалу підприємства.
37. Аналіз фінансового потенціалу підприємства.
38. Оцінка вартості потенціалу підприємства.
39. Комплексний аналіз стану економічного потенціалу підприємства.
40. Оцінка ефективності взаємодії потенціалу підприємства і потенціалу ринку.
41. Об'єктивні критерії економічного зростання та розвитку підприємства.
42. Концепції оцінки економічного зростання та розвитку підприємства.
43. Методика оцінки та аналізу потенціалу розвитку підприємства.
44. Оцінка інноваційної активності та передумов розвитку підприємства.
45. Оцінка зростання економічного потенціалу підприємства
46. Елементи та характеристики інноваційного потенціалу підприємства.
47. Технологія аналізу та оцінки організаційного потенціалу підприємства.
48. Методи побудови узагальнюючого (синтетичного, інтегрального) показника.
49. Методи формування підприємства-еталону.
50. Оцінка впливу організаційного потенціалу на формування потенціалу прибутку.
51. Параметри потенціалу управлінського персоналу підприємства для аналізу та оцінки.
52. Методи аналізу та оцінки управлінського персоналу.
53. Діагностика стратегічної активності керівництва підприємства.
54. Стратегія підприємства та основні її елементи.
55. Аналітичні моделі вибору стратегічних альтернатив.
56. Стратегій розвитку підприємства.
57. Стратегій реструктуризації підприємства.
58. Системи параметрів та критеріїв управління потенціалом підприємства.
59. Індикатори управління стратегічним потенціалом підприємства.
60. Типові ситуації еквіфінальності.

8. Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота здійснюється за графіком індивідуально-консультативної роботи у формі індивідуальних занять, консультацій, перевірки виконання індивідуальних завдань, перевірки та захисту завдань, що винесені на поточний контроль тощо. Індивідуальні заняття проводяться з окремими студентами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних творчих здібностей. Консультація – форма навчального заняття, при якій студент отримує відповіді від викладача на конкретні запитання або пояснення певних теоретичних положень чи аспектів їх практичного застосування.

Індивідуально-консультативна робота з теоретичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних консультацій (у формі "запитання – відповідь" з проблемних питань теоретичного матеріалу дисципліни); групових занять (розгляд типових прикладів, практики впровадження та використання нових методів та методик в практику підприємств).

Індивідуально-консультативна робота з практичної частини навчальної дисципліни проводиться у вигляді: індивідуальних консультацій (розгляд практичних завдань, стосовно яких виникли запитання); групових занять (розгляд практичних ситуацій та проблемних питань, які потребують колективного обговорення).

Індивідуально-консультативна робота для комплексної оцінки засвоєння програмного матеріалу проводиться у вигляді: індивідуального захисту самостійних та індивідуальних завдань; підготовки рефератів та докладів для виступу на науковому семінарі; підготовки докладів та тез доповідей для виступу на науковій конференції.

9. Методики активізації процесу навчання

При викладанні навчальної дисципліни для активізації навчального процесу передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як: проблемні лекції, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, кейс-метод, мозкові атаки. Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни наведено у табл. 5.

Розподіл форм та методів активізації процесу навчання за темами навчальної дисципліни

Назва теми	Практичне застосування навчальних технологій
Модуль I. Теоретичні засади дослідження стратегічного потенціалу підприємства	
Тема 1. Стратегічний потенціал як об'єкт дослідження	Проблемна лекція; аналіз конкретних ситуацій, робота в малих групах
Тема 2. Методологічні засади дослідження стратегічного потенціалу	Семінар-дискусія
Тема 3. Рівні формування та види стратегічного потенціалу підприємства	Проблемна лекція; аналіз конкретних ситуацій
Тема 4. Система стратегічного управління потенціалом підприємства	Семінар-дискусія
Тема 5. Аналітичний інструментарій дослідження стратегічного потенціалу	Проблемна лекція; аналіз конкретних ситуацій
Модуль II. Технологія дослідження стратегічного потенціалу підприємства	
Тема 6. Аналіз стану ресурсного потенціалу підприємства	Проблемна лекція; робота в малих групах
Тема 7. Аналіз організаційного потенціалу підприємства	Проблемна лекція; робота в малих групах
Тема 8. Аналіз та оцінка потенціалу управлінського персоналу підприємства	Робота в малих групах
Тема 9. Аналіз потенціалу розвитку підприємства	Робота в малих групах
Тема 10. Методика оцінки достатності стратегічного потенціалу підприємства	Проблемна лекція; аналіз конкретних ситуацій

Проблемні лекції – спрямовані на розвиток логічного мислення студентів і характеризуються тим, що коло питань лекції обмежується двома-трьома ключовими моментами, увага студентів концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних навчальних закладів з роздаванням студентам під час лекції друкованого матеріалу та виділенням головних висновків з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, проте лектор сам відповідає на них, не чекаючи відповідей студентів. Система питань в ході лекції відіграє активізуючу роль, примушує студентів сконцентруватися і почати активно мислити в пошуках правильної відповіді.

Міні-лекції – передбачають виклад навчального матеріалу за короткий проміжок часу й характеризуються значною ємністю, складністю логічних побудов, образів, доказів та узагальнень. Міні-лекції проводяться, як правило, як частина заняття-дослідження.

Робота в малих групах – використовується з метою активізації роботи студентів при проведенні семінарських і практичних занять. Це так звані групи психологічного комфорту, де кожен учасник відіграє свою особливу роль і певними своїми якостями доповнює інших. Використання цієї технології дає змогу структурувати практично-семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду соціального спілкування.

Семінари-дискусії – передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формувати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій) – дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

10. Система поточного і підсумкового контролю знань

Система поточного і підсумкового контролю знань містить викладення змісту та "технології" оцінювання знань студентів, а саме – перелік різних видів навчальних робіт, що зобов'язаний виконати студент під час проведення поточного контролю, модульні завдання та критерії їх оцінювання.

Підсумкове оцінювання рівня знань студентів здійснюється за результатами поточного, модульного контролю та іспиту.

Об'єктом поточного оцінювання знань студентів є програмний матеріал навчальної дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю.

Предметом поточного контролю підготовки студентів є:

- а) рівень теоретичних знань та вміння їх застосовувати;
- б) рівень набутих вмінь і виконання практичних навичок;
- в) якість виконання завдань для самостійного опрацювання.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного теоретичного матеріалу, набутих навичок, розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати інформацію, здатностей самостійно осмислювати зміст теми, умінь публічно чи письмово подавати певний матеріал. Студентам, які брали участь у науковій діяльності, а саме: виступили з доповідями на конференції, підготували наукові публікації присуджуються бали за поточну роботу з дисципліни.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин студенти мають право, за дозволом декана, скласти їх до останнього семінарського (практичного) заняття. Час та порядок складання визначає викладач.

Контроль активності на семінарських та практичних заняттях.

Оцінювання проводиться за 12-ти бальною шкалою за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді виробничих ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні завдань, винесених для самостійного опрацювання, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінка 12 балів "відмінно" – ставиться за умови відповідності завдань студента, або його усних відповідей усім зазначеним критеріям та з використанням творчого підходу при виконанні, своєчасному поданні на перевірку та захисті перед аудиторією.

Оцінка 11 балів "відмінно" – ставиться за умови відповідності завдань студента, або його усних відповідей усім зазначеним критеріям та при використанні традиційного підходу при їх виконанні, своєчасному поданні на перевірку та захисті перед аудиторією.

Оцінка 10 балів "відмінно" – ставиться за тих же умов, що і оцінка одинадцять, проте при виконанні завдань студента, або його усних відповідей допускаються незначні випадкові погрішності, які не надають суттєвого впливу на повноту та змістовність відповіді при захисті.

Оцінка 9 балів "дуже добре" ставиться за умови виконання всіх вимог, які передбачено для оцінки "відмінно", за наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід є вірним, але припущені незначні неточності у розрахунках певних показників) або не зовсім повних висновків за одержаними результатами завдань студента, або його усних відповідей. Оформлення завдань має бути охайним та вони мають бути своєчасно подані на перевірку.

Оцінка 8 балів "добре" ставиться за умови, що завдання студента, або його усні відповіді виконані в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при його виконанні студент припускається окремих помилок. Оформлення виконаних завдань має бути охайним та своєчасно подано на перевірку.

Оцінка 7 балів "добре" ставиться за умови, що завдання студента, або його усні відповіді виконані в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при його виконанні студент припускається значних помилок. Оформлення виконаного завдання має бути охайним та своєчасно подано на перевірку.

Оцінка 6 балів "задовільно" ставиться за недостатнє вміння застосувати теоретичні знання для вирішення завдань студента або його усних відповідей, завдання в основному виконані та мету завдання досягнуто, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни. Оформлення виконаного завдання має бути охайним та своєчасно подано на перевірку

Оцінка 5 балів "достатньо" ставиться за умови, якщо завдання студента, або його усні відповіді виконані частково, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни. Оформлення виконаного завдання має бути охайним та своєчасно подано на перевірку.

Оцінка 4 бали "достатньо" ставиться за умови, якщо завдання студента, або його усні відповіді виконані частково, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни. Оформлення виконаного завдання може бути не дуже охайне та завдання подано на перевірку несвоєчасно.

Оцінка 3 бали "незадовільно" ставиться студенту за не опанування значної частини програмного матеріалу, який не може правильно виконати розрахункові завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів. Оформлення роботи неохайне та несвоєчасно подано на перевірку.

Оцінка 2 бали "незадовільно" ставиться студенту, що не опанував програмний матеріал, не може правильно виконати розрахункові завдання, стикається зі значними труднощами при аналізі економічних явищ та процесів.

Оцінка 1 бал "незадовільно" ставиться за невиконання завдань загалом і не поданні їх на перевірку.

Проведення поточного модульного контролю. Поточно-модульний контроль здійснюється за результатами поточного оцінювання знань та письмової модульної контрольної роботи за двома складовими: практичний модульний контроль і теоретичний модульний контроль. Модульна контрольна робота проводиться після того, як розглянуто весь теоретичний матеріал та проведені практичні (семінарські) заняття в межах кожного з двох модулів, після 1-го й 2-го модулів. Модульна контрольна робота включає тестові та практичні завдання, кожна частина оцінюється по 12 балів.

Теоретичний модульний контроль здійснюється у письмовій формі за відповідними білетами, зміст яких містить питання всіх тем модуля. Завдання теоретичного модульного контролю містить: або теоретичні питання, або тестові завдання закритої та відкритої форм. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються наступні критерії оцінювання:

оцінка "відмінно" (12 – 10 балів) – правильні відповіді на 100 – 90 % тестових запитань;

оцінка "дуже добре" (9 балів) – 85 % правильних відповідей;

оцінка "добре" (8 – 7 балів) – 70 % правильних відповідей;

оцінка "задовільно" (6 балів) – 60 % правильних відповідей;

оцінка "достатньо" (5 – 4 балів) — 50 % правильних відповідей;

оцінка "незадовільно" (3 бали) – 30 % правильних відповідей;

оцінка "незадовільно" (2 – 1 бали) — менше 30 % правильних відповідей.

Практична частина завдання модульного контролю складається з практичних завдань різного ступеня складності (стереотипне, діагностичне, евристичне).

Для підведення підсумків роботи студентів за модулем виставляється підсумкова оцінка як середня арифметична оцінок за поточний контроль на заняттях та самостійної роботи студентів, практичний модульний контроль і теоретичний модульний контроль.

Проведення підсумкового письмового іспиту. По закінченні викладання навчальної дисципліни студенти складають іспит. Умовою допуску до іспиту є позитивні оцінки з поточного модульного контролю. Іспит здійснюється у письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзаменаційний білет складається з п'яти практичних завдань (двох стереотипних завдань, двох діагностичних та евристичного завдання). Зразок екзаменаційного завдання наведено далі.

Кожне завдання оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності, максимальна сумарна кількість яких складає 12 балів відповідно з кваліфікаційними вимогами до магістрів за спеціальністю "Облік і аудит".

Кожний екзаменаційний білет складається з п'яти завдань трьох рівнів складності:

двох стереотипних – максимальна оцінка за якими складає по 2,0 бали за кожен вирішену задачу;

двох діагностичних завдань, які оцінюються по 2,5 бали;

евристичної задачі – максимальна оцінка за яку складає 3 бали.

Оцінка за правильність виконання **стереотипної задачі** включає:

0,5 – правильний методичний підхід, знання формули розрахунку.

1,0 – правильний арифметично розрахунок показника.

0,5 – оформлення рішення завдання: розв'язання, одиниці виміру, відповідь.

Оцінка за правильність виконання **діагностичної задачі** включає:

0,5 – правильний методичний підхід, знання формул розрахунків.

1,2 – правильний арифметично розрахунок показників.

0,4 – формальність представлення вирішення завдання.

0,4 – обґрунтований висновок щодо значення отриманих показників.

Оцінка за правильність виконання **евристичної задачі** включає:

0,5 – володіння теоретичними знаннями та застосування базових понять дисципліни в контексті проблемного завдання.

1,0 – вміння розкрити сутність та обґрунтувати шляхи вирішення проблемного завдання.

1,0 – застосування творчого підходу до вирішення проблемного завдання.

0,5 – послідовність та аргументованість викладення матеріалу.

Загальна оцінка за дисципліною розраховується як середня зважена підсумкової модульної (a) та екзаменаційної (b) оцінок: $0,4a + 0,6b$.

Курсовий проект є окремим заліковим кредитом навчальної дисципліни і оцінюється як самостійний вид навчальної діяльності студента.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів Університету в систему оцінювання за шкалою ECTS конвертується в підсумкову оцінку за шкалою ECTS (табл. 6).

Таблиця 6

Переведення показників успішності знань студентів в систему оцінювання за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS		Оцінка за 12-бальною шкалою ХНЕУ	Оцінка за національною шкалою
Відмінне виконання	A	12 – 11	відмінно
Вище середнього рівня	B	10	
Взагалі робота правильна, але з певною кількістю помилок	C	9 – 7	добре
Непогано, але із значною кількістю недоліків	D	6	задовільно
Виконання задовольняє мінімальні критерії	E	5 – 4	
Потрібне повторне перескладання	FX	3	незадовільно
Повторне вивчення дисципліни	F	2 – 1	

Харківський національний економічний університет
 для студентів 5 курсу денної форми навчання спеціальності 8.050106
 Навчальна дисципліна "Дослідження стратегічного потенціалу підприємства"
 Екзаменаційний білет

Завдання 1 (стереотипне)

Визначте загальний обсяг виробничих потужностей підприємства та питому вагу його у загальній вартості майна, якщо: вартість основних засобів становить 1 362,9 тис. грн, обсяг виробничих запасів – 650,2 тис. грн, незавершене виробництва відсутнє, вартість майна – 5 604,6 тис. грн.

Завдання 2 (стереотипне)

Надайте оцінку стану основних засобів підприємства на основі даних таблиці за показниками: коефіцієнт зносу основних засобів, частка активної частини основних засобів, коефіцієнт зносу активної частини основних засобів.

Таблиця

Дані про основні засоби підприємства (тис. грн)

Групи активів	Вартість на кінець року	Знос
Будинки, споруди та передавальні пристрої	4 626	2 346,6
Машини та обладнання	5 647	5 052,7
Транспортні засоби	669,2	611,7
Інструменти, прилади, інвентар	113	75,4

Завдання 3 (діагностичне)

Комплексно оцініть використання ресурсного потенціалу підприємства. Визначте ступінь екстенсивності й інтенсивності його витрати. Вкажіть джерела інформації для визначення складових ресурсного потенціалу підприємства.

Таблиця

Динаміка показників використання ресурсного потенціалу підприємства

Показник	Попередній рік	Звітний рік	Темп зростання, %
Виторг від реалізації, тис. грн	73 582,7	104 383,2	
Прибуток, тис. грн	2 484,6	6 692,2	
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	306	313	
Витрачено матеріальних ресурсів, тис. грн	14 436	15 824	
Середньорічна вартість основних виробничих фондів, тис. грн	13 049	14 261	

Завдання 4 (діагностичне)

Проведіть оцінку інноваційного потенціалу підприємства: визначте його тип, надайте характеристику.

Таблиця

Вихідні дані

Показник	Фінансово-економічне забезпечення впровадження нової технології
1. Власні оборотні кошти	3 049,3
2. Наявність власних оборотних коштів і довгострокових позик	3 112,5
3. Загальна величина основних джерел формування запасів і витрат	5 114
4. Величина запасів і витрат	1 123,2
5. Величина витрат на реалізацію інноваційних технологій	2 750
6. Надлишок (недолік) власних оборотних коштів для формування виробничих витрат і освоєння нової технології	
7. Надлишок (недолік) власних оборотних коштів і довгострокових позикових джерел для формування виробничих запасів і витрат і освоєння нової технології	
8. Надлишок (недолік) загальної величини джерел для формування виробничих запасів і витрат і освоєння нової технології	
9. Тривимірний показник типу інноваційної потенціалу	()

Завдання 5 (евристичне)

На основі даних таблиці 4 оцініть ефективність використання та збалансованість економічного потенціалу машинобудівного підприємства. Наведіть нормативний та сформулюйте фактичний розширений ряд співвідношення темпів росту показників економічного потенціалу, виявіть диспропорції, опишіть стан підприємства та зробіть висновки щодо можливих шляхів управління потенціалом підприємства. Результати представити графічно.

Таблиця

Вихідні дані

Показники (грн)	1-й рік	2-й рік	3-й рік
1. Виторг від реалізації продукції	807 896,3	906 704,7	987 109,5
2. Чистий прибуток підприємства	-228 909,3	34 623,5	-10 595,3
3. Сума господарських коштів (баланс)	2 303 272,4	1950 395,4	1 897 849,1
4. Витрати на оплату праці	250 250,1	426 580,8	498 020,3
5. Собівартість товарної продукції	630 088,6	1 045 836,2	1 204 967
6. Матеріальні витрати	294 415	493 273	572 385,2

Затверджено на засіданні кафедри економічного аналізу
 від протокол №
 Зав. кафедрою
 Екзаменатор

11. Рекомендована література

Основна

1. Отенко И. П. Методологические основы управления потенциалом предприятия : научное изд. / И. П. Отенко. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2004. – 216 с.
2. Отенко И. П. Механизм управления потенциалом предприятия. научное изд. / И. П. Отенко, Л. М. Малярец. – Х. : Изд. ХГЭУ, 2003. – 220 с.
3. Отенко И. П. Стратегическое управление потенциалом предприятия . научное изд. / И. П. Отенко. – Х. : Изд. ХНЭУ, 2006. – 256 с.

Додаткова

4. Баканов М. И. Теория экономического анализа : учебник. / [М. И. Баканов, М. В. Мельник, А. Д. Шеремет] ; под ред. М. И. Баканова. – 5-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 2005 – 536 с.
5. Грант Р. М. Современный стратегический анализ / Р. М. Грант ; пер. с англ. под ред. В. Н. Фунтова. – 5-е изд. – СПб.: Питер, 2008. – 560 с.
6. Горшкова Л. А. Анализ организации управления. Аналитический инструментарий / Л. А. Горшкова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 208 с.
7. Ковалев А. И. Анализ хозяйственного состояния предприятия / А. И. Ковалев, В. П. Привалов. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1999. – 216 с.
8. Комплексный экономический анализ хозяйственной деятельности : учебник / Л. Т. Гиляровская и др.. – М. : ТК Велби; Изд-во Проспект, 2006. – 360 с.
9. Лапин Е. В. Оценка экономического потенциала предприятия : монография / Е. В. Лапин. – Сумы : ИТД "Университетская книга", 2004. – 360 с.
10. Положення про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців / укл. М. В. Афанасьєв ; наук. кер. докт. екон. наук, проф. В. С. Пономаренко. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 244 с.
11. Пономаренко В. С. Стратегічне управління підприємством / В. С. Пономаренко. – Х. : Основа, 1999. – 620 с.

12. Прыкин Б. В. Экономический анализ предприятия : учебник для вузов / Б. В. Прыкин. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2000. – 360 с.
13. Трифилова А. А. Управление инновационным развитием предприятия / А. А. Трифилова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 176 с.
14. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посібн. / О. С. Федонін, І. М. Рєпіна, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2004. – 316 с.
15. Хэмел Г. Стратегическая гибкость / Г. Хэмел, К. Прахалад, Г. Томас, Д. О’Нил ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2005. – 384 с.
16. Швиданенко Г. О. Сучасна технологія діагностики фінансово-економічної діяльності підприємства : монографія / Г. О. Швиданенко, О. І. Олексюк. – К. : КНЕУ, 2002. – 192 с.
17. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : підручник / З. Є. Шершньова. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.
18. Шеремет А. Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности / А. Д. Шеремет. – М. : ИНФРА-М, 2006. – 415 с.

Зміст

Вступ	3
1. Кваліфікаційні вимоги до студентів	5
2. Тематичний план навчальної дисципліни	8
3. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами	10
4. Плани лекцій	15
5. Плани семінарських та практичних занять	17
6. Самостійна робота студентів	19
7. Контрольні питання для самодіагностики	22
8. Індивідуально-консультативна робота	25
9. Методики активізації процесу навчання	25
10. Система поточного і підсумкового контролю знань	27
11. Рекомендована література	33

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Робоча програма
навчальної дисципліни
**"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"**

для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання

Укладачі: **Отенко** Ірина Павлівна
Москаленко Наталя Олександрівна

Відповідальний за випуск **Отенко І. П.**

Редактор **Бутенко В. О.**

Коректор **Бриль В. О.**

План 2012 р. Поз. № 31.

Підп. до друку

Формат 60x90 1/16. Папір MultiCopy. Друк Riso.

Ум.-друк. арк. 2,25. Обл.-вид. арк. 2,81. Тираж

прим. Зам. №

Видавець і виготівник – видавництво ХНЕУ, 61001, м. Харків, пр. Леніна, 9а

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єктів видавничої справи
Дк № 481 від 13.06.2001 р.*

Робоча програма
навчальної дисципліни
"ДОСЛІДЖЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА"
для студентів спеціальності 8.03050901 "Облік і аудит"
денної форми навчання